

ПОЛИТИКА ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

Адрес:
гр. София 1303
ул. "Българска моравя" № 54, ет. 7
Телефон: +359 2 44 606 44
E-mail: office@netlaw.bg;

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящият документ представлява Политиката за закрила на детето, която се прилага към дейностите на Фондация "Право и интернет" ("Фондацията"). Тя се спазва от всички членове на екипа (служители, консултанти и стажанти), а нейното постулати се разпространяват от председателя на Фондацията - проф. д-р Георги Димитров, от Управителния съвет на Фондацията и от изпълнителния директор на Фондацията - доц. д-р Даниела Илиева. Тази политика се прилага за всички членове на екипа във връзка с участието им в дейностите, свързани с работа с деца.

Председателят, Управителният съвет, Изпълнителният директор и екипът на Фондацията приемат, че децата и младежите са по-уязвими от злоупотреби от страна на възрастни или връстници, поради което трябва да се приемат специални мерки, за да се гарантира тяхната закрила и подкрепа.

Целта на тази политика е да гарантира, че действията на всеки възрастен в контекста на дейностите на Фондацията са прозрачни и насърчават благосъстоянието на децата. Изпълнителният директор на Фондацията е натоварен с отговорността да следи дали дейностите на Фондацията са в съответствие с най-добрия интерес на детето и да контролира дали всички членове на екипа спазват изложената тук политика.

II. ДЕФИНИЦИИ

Настоящият документ е изготвен в съответствие с Конвенцията на ООН за правата на детето¹ и Хартата на основните права на Европейския съюз.²

За целите на този документ всяко лице под 18-годишна възраст се счита за дете и следователно поведението на екипа на Фондацията по отношение на него трябва да съответства на политиката, описана тук.

Други приложими термини включват:

- Най-добрият интерес следва да бъде разбран като *"[тристранно] понятие, което включва материално право, правен принцип на тълкуване и процесуално правило, чиято цел е да гарантира пълноценното и ефективно упражняване на всички права, признати в Конвенцията на ООН за правата на детето, и чието основно съображение е да се гарантира цялостното развитие на детето"*³ Освен това, както е и определено в българското законодателство, закрилата на висшия интерес на детето включва цялостна оценка на: желанията и чувствата, физическите, психологическите и емоционалните нужди на детето, възрастта, пола, миналото и други релевантни характеристики, опасността или вредите, с които то се е сблъскало или би могло да се сблъска, способността на родителите му да се грижат за него, всички други релевантни обстоятелства във връзка с детето и неговото благосъстояние.⁴
- Закрила на детето - предотвратяване на всякаква вреда и нарушаването на правата на детето от страна на връстници/възрастни.
- Детско участие - децата имат право - индивидуално или групово, да споделят своя опит, да изразяват своите възгледи и да бъдат консултирани по всички въпроси, отнасящи се до тяхното благосъстояние, интереси или свързани с тях по друг начин. Това участие следва да бъде пълнокръвно. Това означава, че следва да им се предоставя достатъчно информация по време на процеса на

¹ Конвенция за правата на детето Приета от ОС на ООН на 20.11.1989 г. Ратифицирана с решение на ВНС от 11.04.1991 г. - ДВ, бр. 32 от 23.04.1991 г. В сила от 3.07.1991 г.

² Харта на основните права на Европейския съюз, ОJ С 326, 26.10.2012, р. 391–407

³ Migration and Home Affairs, Glossary, достъпно на: https://ec.europa.eu/home-affairs/pages/glossary/best-interests-child-bic_fr, последно посетено: 08.12.2021 (Собствен превод)

⁴ Закон за закрила на детето, Допълнителни разпоредби, параграф 1, точка 5, букви „а“ до „ж“

вземане на решения, възрастта и зрелостта им да се отчитат и съобразяват по подходящ начин, а мненията им да се оценяват реално по време на обсъждането на решенията.

- Екип Фондацията - служители, доброволци, стажанти, консултанти и други лица, свързани професионално с организацията.
- Физическо малтретиране на деца - всички случаи, при които на дете са причинени действия, които са довели или биха могли да доведат до физическо увреждане на детето, като това може да включва драскотини, счупени кости, натъртвания, както и действия, които не са довели до трайни увреждания, но са причинили болка и биха могли допълнително да навредят на физическото благосъстояние на детето.
- Емоционално малтретиране на дете - всеки случай, при който детето е накарано да се чувства безполезно, самотно, необичайно, уплашено или по друг начин несигурно чрез словесни и други действия, като това може да включва обиди, пренебрегване на детето и други подобни форми на емоционално малтретиране.
- Сексуална злоупотреба с деца - всички случаи, при които децата са принуждавани да участват в сексуални действия против тяхното съгласие. Важно е да се отбележи, че децата под 14 години не са в състояние да дадат съгласието си за каквито и да било сексуални действия, докато тези над 14 години могат, но това съгласие не може да бъде прието като свободно дадено, когато става въпрос за отношения с лице във властова позиция или когато има дисбаланс между страните по друг начин.
- Детска порнография - всякакви снимки, видео-, аудио- или други аудио-визуални средства, които изобразяват дете, участващо в сексуални действия.
- Тормоз - всяко поведение, включващо емоционално или физическо насилие над деца, обикновено между връстници в училищна среда.
- Пренебрегване - невъзможност да се осигурят адекватно всички разумни емоционални и физически нужди на детето.

- Експлоатация на деца - всяко използване на деца за генериране на доходи, включително детски труд, използване на деца като войници, сексуално насилие над деца и др.

III. ПРИНЦИПИ И ЦЕННОСТИ

Принципи, на които се основава политиката на Фондацията за закрила на детето:

- Осигуряване на равни възможности за всички без оглед на техния пол, възраст, сексуалност, етническа принадлежност, религия, език и други характеристики, които идентифицират лицето.
- Признаване на специфичните нужди на всеки човек и съобразяване с тях във възможно най-голяма степен.
- Най-добрият интерес на детето винаги е на първо място, независимо от други съображения, които могат да възникнат.
- Фондацията подкрепя участието на децата във всички подходящи случаи.
- Фондацията ще спазва стриктно своята политика, като всички рискове от неспазване ще бъдат отстранявани бързо и ефикасно.
- Всички членове на екипа на Фондацията ще бъдат задълбочено информирани и ръководени от съответните процеси, за да се гарантира, че са в състояние да спазват тази политика.

IV. ЕТИЧЕН КОДЕКС ПРИ РАБОТАТА С ДЕЦА

1. Политики при наемане на служители

- Всички потенциални служители на Фондацията преминават през проверка, при която се разглежда целият им професионален или доброволчески опит в миналото и дали са проявявали неправомерно поведение.
- Всички потенциални служители на Фондацията са подложени на проверка за криминални прояви в миналото, особено за неправомерни действия, свързани с деца. Те следва да представят свидетелство за съдимост в съответствие с приложимото национално законодателство.
- Фондацията е свободна да проверява получената информация и препоръки, ако е необходимо, както да извършва и други проверки.
- По време на интервюто за работа, на кандидатите се задават въпроси, чрез които се проверява как биха реагирали в различни хипотетични ситуации и какви ценности споделят те.
- Всички потенциални служители на Фондацията преминават през задълбочени обучения относно практиките и етичните кодекси за поведение на организацията.
- Всички потенциални служители на Фондацията са редовно проверявани за прояви на дискриминация или съмнително поведение по време на изпитателния срок.

2. Служителите на Фондацията не бива никога:

- Да удрят или нараняват дете или да упражняват каквато и да е форма на физическо насилие.
- Да развиват отношения, които по някакъв начин експлоатират или злоупотребяват с деца.
- Да използват пред децата език, който е неподходящ или обиден.
- Да се държат по начин, който е неподходящ или сексуално провокативен.
- Да канят дете, с което работят, да остане да пренощува в дома им.

- Да уговарят личен контакт с дете, включително онлайн, с цел, която не е свързана с дейностите на Фондацията.
- Да извършват естествени действия за детето, които то може да извърши самостоятелно.
- Да участват в или насърчават незаконни или опасни действия, в които детето участва.
- Да се държат по унизителен, омаловажаващ или обиден за детето начин.
- Да проявяват каквато и да е дискриминация в поведението си спрямо дете.
- Да се държат по начин, несъвместим с правата на детето.

3. Подобаващо поведение по време на проектни дейности

- Преди да започнат каквито и да било дейности, включващи деца, екипът на Фондацията, определен да работи по конкретния проект, участва в учредителна среща за съгласуване на подхода и поведението си с настоящата политика.
- Екипът на Фондацията следва да получи насоки от своите ръководители, когато не са сигурни как да процедурат при дейности, свързани с деца.
- Ръководните органи на Фондацията наблюдават на случаен принцип действията на екипа, за да гарантират, съответствие с настоящата политика.
- Екипът на Фондацията може да подават анонимни жалби, ако са станали свидетели или смятат, че се извършва някакво нарушение.
- Един възрастен не може да бъде оставен сам с едно или няколко деца едновременно, членовете на екипа на Фондацията трябва винаги да са в присъствието на един или повече колеги.
- Екипът на Фондацията не може да контактуват пряко нито по телефон, нито по електронна поща, нито чрез системи за онлайн съобщения, нито чрез онлайн видеоразговори и др. под. с деца под 14 години. Те следва винаги да се свързват с детето чрез или в присъствието на родителя/настойника на детето. Ако детето е на възраст над 14 години, представител на Фондацията може да се свърже с него, но следва винаги да прави това заедно с един или повече колеги.

- Членовете на екипа на Фондацията не могат да контактуват с деца по никакви причини извън тези, които са строго свързани с проекта, по който работят.
- Членовете на екипа на Фондацията трябва да се стремят комуникацията им да бъде официална, като същевременно се съобразяват с възрастта и зрелостта на въпросното дете.
- Детето винаги трябва да е добре информирано какво включват дейностите, в които участва, и какви са техните цели.
- Членовете на екипа на Фондацията следва да са наясно с възможните си предубеждения и да ги избягват. Те трябва да се отнасят с уважение към религиозните, културните, половите и др. особености, които децата могат да имат – например как да се обръщат към тях, какви теми да обсъждат с тях, дали има някакви празнични периоди, които трябва да уважават и да избягват да ги ангажират по време на тях.
- Членовете на екипа на Фондацията трябва да се консултират с децата по време на процеса на вземане на решения. Това може да включва допитване до тях за датите на събитията, допитване до тях при организирането на дейности, събития, теми за обсъждане и т.н., ако те засягат въпросното дете.
- Работната атмосфера следва да бъде подкрепяща и отворена за децата - Членовете на екипа на Фондацията трябва да полагат усилия, за да ангажират децата, да им дават информация по разбираем начин, да се съобразяват с всички техни нужди.
- Ако децата не желаят да се включат в дадена дейност или да дадат своя принос към определена тема, това трябва да се уважава. Не се допуска оказване на влияние или принуда над тях.
- Ако екипът на Фондацията смята, че дете е в опасност, следва да се уведомят съответните национални органи без неоправдано забавяне и трябва да направи всичко възможно, за да отстрани детето от всяка опасна ситуация.
- Всички цифрови записи, включително лични данни на деца, се съхраняват по сигурен начин и се криптират.
- Всички записи на хартиен носител, включващи лични данни на деца, се съхраняват по сигурен начин чрез въвеждане на контрол на достъпа.

4. Социални мрежи и публикации

- Когато членовете на екипа на Фондацията публикуват чрез своите служебни или лични профили в социалните мрежи, те следва да имат предвид въздействието, което това би имало върху организацията и върху децата, когато тези публикации се отнасят до тях.
- Никаква лична или по друг начин чувствителна информация относно дадено дете не може да бъде споделяна свободно в постове в социалните мрежи или други публикации от организацията или от личните профили на членовете на екипа на Фондацията.
- В публикацията следва да бъдат посочени всички релевантни правни уведомления.
- Всички публикации, насочени към деца, трябва да бъдат съобразени с тяхното разбиране, като се вземат предвид тяхната възраст и зрялост.
- Всички публикации трябва да спазват законите за защита на личните данни и авторското право.
- При изготвянето и публикуването на публикации следва винаги да се провеждат консултации с децата, техните родители/настойници. Необходимо е тяхното свободно и информирано съгласие.

5. Обучителни практики

- Всички членове на екипа на Фондацията имат достъп до Политиката за закрила на детето, те следва да я подпишат и да се придържат към нея.
- Всяка година отдел "Права на човека", заедно с ръководните органи и офис мениджърът организират обучение, на което всички членове на Фондацията се запознават с новостите в областта на закрилата на детето и детското участие, с всички актуални промени в международното, национално и европейско законодателство. Освен това, членовете на екипа на Фондацията могат да бъдат поставени в хипотетични ситуации и други ситуационни игри и упражнения, за да ги насочат как най-добре да реагират в реална ситуация.

- Ако член на екипа на Фондацията пропусне годишната сесия за обучение, той следва да има осигурен достъп до всички материали, използвани по време на нея, и контакт с учителя, за да зададе всички въпросите, които може да има.
- Учителят следва да направи преглед на нивото на познания на екипа на Фондацията и да предостави допълнителни материали, ако има проблем с тяхното ниво на разбиране. Освен това, той може да посъветва ръководните органи в случай, че има нужда от повече сесии за обучение на екипа.
- Членовете на екипа на Фондацията трябва да бъдат насърчавани и подкрепяни, когато има възможности за обучения по теми, като например закрила на детето и детското участие.

6. Подаване на сигнали

- Всички служители на Фондацията, които са станали свидетели на нарушение на тази политика или които подозират наличието на нарушение, са длъжни да подадат вътрешен сигнал.
- Системата за сигнали ще дава възможност за анонимни оплаквания към управителния съвет и изпълнителния директор чрез уебсайта на Фондацията чрез функцията "Изпрати съобщение".
- След като сигналът бъде получен, изпратилият го ще бъде уведомен за получаването му и за стъпките, които трябва да бъдат предприети.
- Изпълнителният директор следва да определи съответния вътрешен разследващ екип, който ще започне задълбочено и обективно разглеждане на сигнала.
- Лицето, за което е сигнализирано, ще бъде отстранено от съответния проект/дейност и ще му бъде забранен по-нататъшен контакт с каквито и да било деца. Макар че то няма да бъде наказано до доказване на вината му, това се прави, за да се гарантира, че децата не са изложени на риск.
- В процеса на разследване ще се използват всички подходящи мерки, за да се осигури задълбочено разглеждане на сигнала, като те включват консултации със свидетели, справки с всички веществени доказателства и, когато е приложимо, изслушване на потенциално дете-жертва.

- Когато се изслушва дете, което е жертва, това се извършва по начин, подходящ за деца, и с отчитане на потенциалната травма, с която жертвата може да се е сблъскала. Освен това, когато е необходимо, може да се направи консултация с външен експерт по работа с деца.
- Ако нарушението на настоящата политика е тежко и потенциалните вреди за детето са значителни, разследващият екип във Фондацията може да реши, че е най-добре да спре вътрешното разследване и да остави само съответните органи на реда да извършат по-нататъшни оценки. В такъв случай лицето, за което е сигнализирано, следва да бъде изключен от всички бъдещи дейности до второ нареждане.
- По време на процеса на разследване родителите/настойниците следва да бъдат надлежно информирани за всички констатации и развития.
- Лицето, което е подало сигнала, също следва да получава актуална информация и да може да поиска допълнителна информация, когато това няма да навреди на самото разследване.
- Всички вътрешни разследвания следва да бъдат приключени до 3 месеца след началото им.
- Всички доклади трябва да бъдат изготвени до 1 година след предполагаемото нарушение.
- Потенциалните санкции за всякакви нарушения по степен на сериозност са следните:
  - Предупреждение
  -
  - Временно отстраняване
  - Прекратяване на трудовото правоотношение
- Когато е приложимо, властите също трябва да бъдат надлежно информирани за всяко нарушение, което е с потенциално незаконен характер.

ФОРМУЛЯР ЗА ПОДАВАНЕ НА СИГНАЛИ

Име и фамилия

Позиция	
Детайли относно сигнала	
Предполагаемо престъпление/злоупотреба	
Дата	
Място	
Описание и заподозрени	

При извънредни ситуации съответните органи, с които трябва да се свържете, са следните:

- Универсалният европейски номер за спешни случаи - 112.
- Телефон за спешни случаи по въпроси, свързани с правата на детето - 116 111.
- За ситуации, включващи злоупотреба с деца в интернет - 124 123.
- За докладване на изчезнало дете - 116.
- Държавна агенция за закрила на детето (София) - 02/933 90 35, 02/933 90 39, 02/9339053.
- Можете също така да се свържете с местните районни полицейски управления и/или с местния отдел за закрила на детето